

præsens; notat Zypæus in *Analytica juris pontificii*, lib. III. tit. *De his, quæ fiunt a major. part. capitul. n. 1*; Engel, tit. *de Electione. n. 37*, Vallensis, h. t. n. 4. asserens, in collegiis passim obtinuisse, ut quod major numerus non respectu totius, sed minoris partis decreverit, ratum sit, et plenum habeat, vigorem. Quod tamen, an hic et nunc procedat, ex usu et consuetudine particulari cujuslibet loci, desumendum erit: nam consuetudo, cum sit facti, et plura ad eam requirantur, ita ut sit difficilis probationis, juxta Glossam, fin. cap. ult. *de Consuetud.* in dubio non præsumitur, sed probari debet.

29. *Hoc ipsum accidit in jurepatronatus: et cur? Ubi plures explicant actum ut singulares, sufficit major pars respectu minorum partium.* — Tertio eadem conclusio fallit in jurepatronatus. Nam si plures sint patroni, atque isti variant in præsentando clericum idoneum ad beneficium vacans; tunc valida est præsentatio facta a majori parte patronorum, etiam respectu minoris partis, licet non excedat medietatem omnium patronorum, dummodo cæteroquin clericus sit idoneus. Unde, quando quatuor sunt patroni, et unus eorum præsentat Titium, alter Sempronium, et duo reliqui Caium, valida erit præsentatio duorum in favorem Caii facta: huicque cæteroquin idoneo, debetur beneficium vacans, arg. c. *Quoniam. 3. de Jurepatronat.* ac notat Joan. Andreas, ibid. n. 3. et Abbas, n. 13. et Fagnanus, n. 13. citans Rotam decis. 568. n. 2. apud Farinacium part. I. *Recent.* et alios. Ratio est, quia patroni præsertim laici, non præsentant ut collegium (alioquin secus foret dicendum) sed communiter præsentant ut singulares: atqui in illis, ubi plures habent explicare actum ut singulares, sufficit major pars respectu aliarum minorum partium, arg. cit. c. *Quoniam de jurepatronat.* ac notat Joan. Andreas, et Abbas, ubi supra.

30. *Discrimen inter electionem et præsentationem a patronis factam.* — Unde non obstat c. *Ecclesia vestra. 48. de Electione.* Quia ibi sermo est de electione, quæ non nisi a collegio, seu a pluribus capitulariter congregatis fieri potest, sicque requirit majoritatem votorum respectu totius capituli præsentis: hic autem est sermo de præsentatione; quæ a patronis fieri solet ut singularibus, non autem ut collegio archidiaconus can. *Nicæna. n. 6. dist. 31*; Joan. Andreas, et Abbas, ubi supra, et alii.

31. *Quando intervenit contemptus alicujus de capitulo, potest is irritare actum a cæteris, si velit. Electioni plus obstat contemptus unius, quam contradictio plurium.* — Fallit quarto, eadem conclusio, quando intervenit contemptus alicujus de capitulo, collegio, seu universitate. Quia, si vel unus vocatus non est, qui vocari debuisset, potest is agere de contemptu; atque id, quod a cæteris actum, sive conclusum fuit, irritare, si velit. Glossa, in c. *Quia propter vers. Sanior*, et Abbas, ibid. n. 12. et Joan. Andreas, n. 28. et Fagnanus, n. 39, de Electione. alique passim. Siquidem « electioni (idemque dicendum de aliis actibus capitularibus) plus contemptus unius, quam contradictio multorum obsistit, » ut dicitur c. *Bonæ memoriæ. 36. et v. Venerabilem. 34. § Objectioni.* et c. *Quod sicut. 28. de Electione.* Additur vero notanter, « si velit irritare. » Nam, « si contemptus postea propter bonum pacis curaverit consentire, » valebit electio, vel alia dispositio capitularis, juxta textum expressum in cit. c. *Quod sicut. § 1. in fin. de Electione.*

32. *In assumptione coadjutoris episcopo dementi dandi, debent concurrere duæ partes capituli.* — Fallit quinto in assumptione coadjutoris episcopo dementi dandi. Nam si episcopus fuerit demens, et quid velit vel nolit, exprimere nesciat, tunc quidem capitulum cathedrale auctoritate apostolica poterit atque debet eidem unum, vel duos coadjutores idoneos assumere, ad istam tamen assumptionem non sufficit major pars capituli: sed oportet, ut vel totum capitulum, vel saltem duæ ipsius partes concurrant, per textum expressum in cap. i. § *Si vero episcopus. de Cleric. ægrotant.* in 6. estque jam dictum supra eod. tit. VI. *de Clerico ægrotante. § 2. n. 43.*

33. *Ac in electione summi pontificis duæ partes cardinalium.* — Fallit sexto in electione summi Pontificis: quia hæc non valet, nisi fiat a duabus partibus cardinalium præsentium, c. *Licet. 6. de Electione.* estque amplius dictum supra lib. I, tit. VI. *de Electione. § 6. n. 149.* Ubi n. 152. et 153. ac seqq. præsens fallentia in materia electionum accidens, extenditur ad casus illos, quando electio concurrat cum postulatione: et quando major pars scienter eligens indignum, privatur potestate eligendi pro una vice: de quibus casibus ibidem videri poterit.

34. *In iis, quæ competunt pluribus in singulis, requiritur consensus omnium.* — Fallit sep-

timo in dispositione capituli, collegii, vel alterius universitatis de iis, quæ competunt pluribus non ut collegio, sed ut singulis. Nam præsens titulus loquitur de illis, quæ competunt pluribus ut collegio, seu universitati: de aliis vero, quæ competunt pluribus ut singulis, procedit regula 28 juris in 6. « Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari, » cum concordantiis. Sed occasione hujus ultimæ fallentiæ.

35. *Qua ratione solvetur dispositio cap. ult. h. t. Et ratio dubitandi.* — Quæritur III. Qua ratione salvetur dispositio cap. ult. h. t.? Ubi decisum habetur, quod episcopus cum majori parte capituli possit statuere, ut quilibet canonicorum teneatur aliquam partem suorum reddituum conferre ad reparationem Ecclesiæ cathedralis, non obstante quorundam contradictione. Ratio dubitandi est: quia in tali casu videtur, quod canonici illi tenerentur contribuere ut singuli; non vero ut collegium, seu capitulum: atqui istud repugnat proxime dictis n. præced. ergo. Accedit reg. 56. juris in 6. « In re communi, potior est conditio prohibentis. » Et concordat textus notabilis, in l. *Per fundum. ff. de Servitutib. rusticor. prædior.* Ubi Summarius breviter inquit, « In iis, quæ sunt communia pluribus ut singulis, requiritur consensus omnium, qui potest separatim adhiberi: » cum similibus.

36. *Recipitur opinio Vincentii.* — Nec juvat respondere cum Vincentio, quem refert Abbas, cit. cap. ult. n. 4. h. t. dispositionem dictæ decretalis processisse ex approbatione Papæ: alias vero procedere contrarium. Nam (ut bene opponit Abbas, d. n. 4.) secundum istam Vincentii opinionem pro nihilo deserviret hodie ista decretalis; ac proinde frustra fuisset posita in volumine *Decretalium*: atqui hoc est absurdum dicere, et contra dicta in præmio Quinque librorum *Decretalium*, ubi Pontifex « Decretales in unum volumen providit redigendas, rescatis superfluis; » et consequenter nulla amplius superfluit. Itaque dimissa memorata Vincentii sententia,

37. *Ponitur vera sententia, concedens, quod episcopus cum majori parte capituli possit statuere, et quilibet canonicorum teneatur aliquam portionem suorum reddituum pro reparatione Ecclesiæ suæ deputare.* — Resp. I. Episcopus, sive alius prælatus, cum majori parte capituli sui, etiam contradicente parte minore, potest statuere, ut una cum ipso quilibet ca-

nonicorum pariter aliquam portionem suorum reddituum pro reparatione Ecclesiæ suæ, veluti « opere tam pio et necessario, » deputare teneatur. Textus est expressus in c. *Ex parte.* seu cap. ult. h. t. Et ratio hujus decisionis apostolicæ est ea, quam assignant Innocentius, Joan. Andreas, Abbas, alique passim in cit. cap. ult. h. t. Quia videlicet (ut loquitur Pontifex ibidem) reparatio Ecclesiæ cathedralis, seu propriæ, est causa pia, et necessaria, concernens etiam utilitatem et necessitatem ipsius collegii, utpote cujus Ecclesia indiget reparatione. Accedit, quod redditus illi pertineant ad canonicos jure proprio, sed jure Ecclesiæ: nam redditus canonicales principaliter pertinent ad Ecclesiam, utpote ex cujus fructibus, olim in quatuor partes divisus, can. *De redditibus.* et can. *Concesso.* et can. *Quatuor. 12. q. 2.* Mensa capitularis consurrexit, quæ postmodum in singulos canonicos proportionaliter pro honesta eorum sustentatione dividi debet. Unde propter communionem, quæ est inter Ecclesiam, et prælatum sponsum ejusdem, ipsumque capitulum, merito prælatus una cum majori parte capituli statuere poterit, quod ad necessariam Ecclesiæ reparationem quilibet canonicus aliquid conferre teneatur.

38. *Solvuntur rationes dubitandi.* — Neque obstant rationes dubitandi n. 33. allatæ. Respondetur enim cum Innocentio, et Abbate, ubi supra; Engel, h. t. n. 13. aliisque passim, quod regulæ, et jura ibidem allegata procedant, quando redditus, v. g. patrimonii, ad singulos pertinent jure proprio: secus, quando pertinent ad eos jure Ecclesiæ, seu collegii. Sic enim major pars, utpote representans totum collegium, potest de ipsis, veluti ante actualem divisionem in singulos canonicos factam adhuc pertinentibus ad Ecclesiam, jure merito disponere: dummodo id fiat pro opere pio simulque necessario: ut est reparatio Ecclesiæ cathedralis ruinosa, vel alia hujusmodi pia causa, ob necessitatem, vel utilitatem ipsius collegii occurrens. (ADNOTATIO XIII.)

39. *Idipsum ampliatur ad alias pias causas ob necessitatem, vel utilitatem collegii: ut est sustentatio pauperis scholaris docilis.* — Atque istud posterius solent exemplificare doctores in sustentatione scholaris pauperis docilis, existentis in studio. Nam, quia hac ratione possunt acquiri viri docti, qui veluti stellæ in perpetuas æternitates mansuri, ad justitiam valeant plurimos erudire, c. *Super spe-*

cula. 5. de Magistris: sicut et universalis Ecclesia ad sui regimen viris litteratis vel maxime noscitur indigere, c. *Cum ex eo. 34. de Election.* in 6. Hinc posse episcopum cum majore parte capituli, non obstante pauciorum contradictione, statuere, ut quilibet canonicus debeat aliquid ex suis redditibus ecclesiasticis contribuere ad sustentationem alicujus pauperis scholaris; resolvit Abbas, d. cap. ult. n. 1; et Barbosa, ibid. n. 4. h. t.; Pirhing, eod. n. 9. et alii. Quod ipsum de facto quoad erectionem, et conservationem seminarii clericorum, expresse statutum fuit a concilio Tridentino, sess. 23. cap. XVIII. *de Reform.*

40. *Secus quando nulla subest pia et necessaria causa, seu utilitas collegii: ut, alicui gratiam facere.* — Secus dicendum, quando nulla subesset pia et necessaria causa, sive necessitas aut utilitas collegii: tunc enim major pars collegii nihil posset disponere in præjudicium aliorum. Glossa, in c. *Cum omnes. 7. Constitutum.* in fin. *de Constitution.* et Abbas, cit. cap. ult. n. 4. 7. *Unde crederem.* h. t. istud exemplificans in casu, quo major pars capituli, contradicentibus cæteris, vellet cuiuspiam facere gratiam aliquam de redditibus, qui perveniunt ad singulos jure collegii. Nam in tali casu cessaret ratio in cap. ult. h. t. ponderata; videlicet ipsius operis pietas, et necessitas: eo quod concessio dictæ gratiæ neque pia foret, neque necessaria: ac proinde ipsa non obligaret cæteros contradicentes, per Jura, n. 34 et 35. allegata.

41. *Capitulum non potest ferre interdictum locale sine consensu episcopi.* — Quæritur IV. An capitulum possit ferre interdictum locale sine consensu episcopi? Resp. I. Capitulum sine auctoritate, et consensu episcopi, ac multo minus canonici particulares, non possunt ferre interdictum locale propter excessus subditorum suorum. Textus est in c. *Quæsit.* 2. h. t. ubi ejusmodi interdictum Pontifex mandat non observari, neque sustineri ab episcopo, ut ab aliis observetur. Accedit ratio, quam ponit Glossa, ibid. 7. *Assensu*: quia talis sententia non tenet, cum sit lata ab eo, qui non habet jurisdictionem: nam vivente episcopo capitulum spectato jure communi, ac seclusa speciali consuetudine, vel privilegio, non habet jurisdictionem fori externi territorium episcopale. Verum de interdicto alibi.

42. *An capitulum valeat condere statuta, vel condita, aut etiam juramento confirmata*

revocare? Remissive. — Posset hoc loco etiam quæri, an capitulum valeat condere statuta; vel ab antiquo condita, aut etiam juramento confirmata, denuo revocare? Verum de hoc jam dictum est supra lib. I. tit. II. *de Constitutionibus.* § 4. n. 84. et § 21. n. 533. et seqq. ubi videri poterit. (ADNOTATIO XIV.)

TITULUS XII.

Ut Ecclesiastica Beneficia sine diminutione conferantur.

1. *Ratio ordinis rubricarum. Rubrica hujus tituli stat pro regula.* — Postquam in præcedentibus titulis sufficienter actum fuit de beneficiis, eorumque concessione; subjungitur rubrica præsentis tituli, omnem collatoribus viam præcludens, sive ob proprium, sive ob consanguineorum, aut aliorum respectum et emolumentum, quoquo modo, diminuendi, gravandi, deteriorandi, etc. ponendo regulam generalem: « Ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. » Nam quod isthæc rubrica stet pro regula, ac proinde recte allegetur: notat Abbas, in præmio. *Rex pacificus,* n. 8. ac in *Rubrica,* tit. *Ne Sede vacante,* etc. Concordat Glossa, in can. *Hæc autem. 7. Statuerit. de peritent.* dist. inquit: « Nota, quod rubricæ sint authenticæ: nam ex verbis rubricæ argumentatur hæc lex. » Ubi Glossa marginalis sub inferendo ait, « Argumentum posse sumi ex rubricis: » estque communis doctorum, ut jam dictum supra in præmio libri I. *Decretal.* n. 93. et seqq.

§ I.

DE DIMINUTIONE BENEFICIORUM PER IMPOSITIONEM ONERIS: UBI ET DE ANNATIS.

2. *Diminutio beneficiorum præcipue quatuor modis fieri potest; et quibus? Diversitas nominum, diversitatem rerum inducit.* — Quæritur I. Quot modis diminutio beneficiorum ecclesiasticorum accidere possit? Resp. I. Diminutio beneficiorum præcipue, ac generaliter loquendo, quatuor modis fieri potest; videlicet, per impositionem oneris, per divisionem, per dismembrationem, et per suppressionem, sub hac etiam compre-

§ I. DE DIMINUTIONE BENEFICIORUM PER IMPOSITIONEM ONERIS, ETC. 81

hendendo unionem beneficiorum. Ita Ludov. Engel, h. t. n. 1; Sannig, eod. c. 1. n. 2. et in re communis: quamvis per hoc non negetur, quin plura alia nomina, quandam diminutionem beneficiorum importantia, adsint: ut annexio, incorporatio, extinctio, subjectio, applicatio, et hujusmodi, quæ enumerat Pyrrhus Corradus, lib. 2. *Praxis beneficiarum,* cap. VIII. n. 2. et seqq. et Alfonsus Hojeda, *Tractatum,* t. XV. tract. *de Beneficiis incompatilib.* part. II. cap. III. n. 3. Etsi enim nonnulla diversitas in præfatis nominibus, quibus addi potest pensio, considerari valeat (nam diversitas nominum, diversitatem rerum inducit, arg. I. *Si idem. C. de Codicill.* juncta Glossa, 7. *Vocabulum.* ibid. asserente, quod vix inveniatur aliquod nomen, quod omnino idem significat, quod aliud: semper enim plus, vel minus, vel alio modo significat) nihilominus cætera illa vocabula facile reducuntur ad quatuor enumeratos principales modos diminutionis beneficiorum, cum ad istos pertineant veluti species, seu membra, aut ut requisita.

3. *Regula præsentis rubricæ patitur suas exceptiones.* — Resp. II. Regula præsentis rubricæ, « Ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, » afficit quidem omnes præfatos modos diminutionis beneficiorum, adeo quod omnes et singulæ tales diminutiones collatori ordinario sint prohibita: patitur tamen etiam ipsa suas limitationes, ac præsertim accedente gravi necessitate, vel alia justa causa. Ita certa, et communis: et patet tum ex vulgato illo axiomate, « Nulla regula sine exceptione, » tum ex cap. un. § fin. h. t. ibi: « Ut ipsi proventus retineantur ad tempus pro causa justa, et necessaria; » tum ex dicendis in progressu.

4. *Per impositionem oneris, qualiter fiat diminutio beneficiorum?* — Quæritur II. Quomodo per impositionem oneris fiat, sitque illicita diminutio beneficiorum Ecclesiasticorum? Resp. I. Per impositionem oneris diminuitur beneficium, quando collator beneficii, v. g. episcopus, beneficiatum aliquo onere reali, vel personali gravare, aut partem reddituum beneficialium sibi reservare præsumit. Et tale onus reale imponeretur, obligando v. g. beneficiatum, ut certam partem fructuum quot annis solvere, vel aliquid quidpiam pro semel et semper præstare teneatur. Personale vero onus imponeretur, obligando v. g. beneficiatum, ut deinceps sacram Scripturam legat, catechesin ha-

beat, plures missas celebret, ac antea fuerant præscriptæ; vel ut choro assistat, aut aliud hujusmodi faciat, quod antehac non fuerat beneficio annexum. Nam, ut ex terminis patet, omnibus istis modis beneficio novum onus imponitur.

5. *Ea est prohibita.* — Resp. II. Omnino illicitum, atque prohibitum est, beneficium conferre cum diminutione per novi oneris impositionem. Ita certa, et communis omnium: atque patet ex cap. un. § *Omnibus ergo.* b. t. juncto c. *Prohibemus. 7. de Censib.* ubi concilium Lateranense, sub Alexandro III. celebratum, sic decrevisse legitur: « Prohibemus insuper, ne ab abbatibus, episcopis, vel aliis præfatis novi census imponantur Ecclesiis, nec veteres augeantur, nec partem fructuum suis usibus appropriare præsumant: sed libertatem, quam sibi majores conservare desiderant, minoribus suis bona voluntate conservent. Si quis vero aliter fecerit, irritum, quod egerit, habeatur. » Hæc ibi: Concordat can. *Si quis præbendas.* 1. q. 3. cum similibus. Nam, ut novissime concilium Tridentinum, sess. 25. cap. v. *de Reform.* provide animadvertit, « ratio postulata, ut illis, quæ bene constituta sunt (puta, in Beneficiorum erectione, seu fundatione) contrariis ordinationibus non detrahatur: » videlicet imponendo nova onera, aut oneribus antehac impositis derogando. Et hinc, quod præbendis jam erectis auctoritate ordinaria non possit novum unus imponi, sæpius declaravit sacra congregatio concilii, prout refert Fagnanus c. *Significatum.* n. 3. et seqq. *de Præbend.*

6. *Prælati cum capitulo, an præbendæ vacanti possit honestum onus imponere?* — Dices. In c. *Significatum. 11. de Præbend.* Summarium sic loquitur: « Possunt prælati et capitulum præbendæ vacanti honestum onus imponere (puta, quotidie celebrandi) ad quod præbendarius teneatur: » ergo quamvis beneficium non possit conferri sub impositione oneris realis, obligando v. g. beneficiatum ad aliquid solvendum, vel certam partem fructuum beneficialium collatori relinquendam, etc. (hoc enim videtur sapere simoniam) nihil tamen videtur obstare, quominus imponatur onus personale, cæteroquin tamen honestum, v. g. residendi in loco beneficii, plures missas legendi, choro assistendi, etc. etiamsi illud in fundatione beneficii non fuisset impositum. Resp. neg. consequent. Quia citatum capitulum nihii